

کسب مهارت قرائت قرآن یکی از اجزای آموزش جامع قرآن است. جایگاه و اهمیت آموزش قرائت قرآن، تعریف آن و حدّ مورد انتظار در بخش کلیات بیان شده است. آموزش قرائت در دوره ابتدایی، بر استماع نوار آموزشی، الگوگیری و همخوانی با آن استوار است. مهم‌ترین فایده‌ی نوار آموزشی، ضمن آن که دانش‌آموزان را با قرائت زیبا، صحیح و منظم قرآن آشنا می‌کند و زمینه‌ی کسب مهارت‌های قرائت قرآن را فراهم می‌آورد، موجب تقویت روخوانی و روان‌خوانی قرآن نیز می‌گردد.

روش تدریس قرائت به شرح زیر است:

آیات هر درس، به صورت قرائت آموزشی و با تکرار، در نوار ضبط شده است. دانش‌آموزان ابتدا هر عبارت قرآنی را گوش می‌دهند و به خط قرآن نگاه می‌کنند، سپس آن عبارت را شبیه نوار و همراه با آن تکرار می‌کنند تا از طریق الگوگیری از نوار گوش، چشم و زبان آن‌ها با نحوه‌ی قرائت زیبا، صحیح و منظم قرآن آشنا شود و زمینه‌ی کسب مهارت‌های قرائت قرآن فراهم آید. تمرین با نوار آموزشی، روخوانی و روان‌خوانی قرآن را نیز تقویت می‌کند.

مراحل تدریس قرائت

آیات هر درس به شیوه‌ی زیر تدریس می‌شود:

- ۱- آموزگار قبل از ورود به کلاس، محل آیات درس را در نوار آموزشی آماده می‌کند و از سالم بودن ضبط صوت نیز مطمئن می‌شود.
- ۲- پس از آماده کردن دانش‌آموزان و ایجاد انگیزه برای تمرین با نوار، ضبط صوت را روشن کرده و از دانش‌آموزان می‌خواهیم با نگاه به متن آیات درس، قرائت هر عبارت را ابتدا گوش کنند، سپس همراه با نوار به صورت دسته‌جمعی، شبیه نوار بخوانند. صدای دانش‌آموزان نباید آن قدر بلند باشد که صدای نوار را تحت الشعاع قرار دهد.

تذکره ۱- در پایه‌های اول، دوم و سوم که از لوحه استفاده می‌شود، آموزگار لوحه‌ی درس را بر روی تخته نصب می‌کند تا در حین تمرین با نوار، هم‌زمان با قرائت، کلمات را نشان دهد و توجه دانش‌آموزان را به متن آیات درس از روی لوحه جلب نماید؛ ولی در پایه‌های چهارم و پنجم در حین تمرین با نوار، دانش‌آموزان از روی کتاب خط می‌برند و آموزگار بر خط بردن آن‌ها نظارت می‌کند.

تذکره ۲: در زمان تمرین با نوار، آموزگار کلمات را بخش بخش نشان نمی‌دهد؛ بلکه دست خود راهمانگ با نوار، زیر کلمات حرکت می‌دهد.

تذکره ۳: آموزگار به افرادی که با نوار همراهی نمی‌کنند؛ یعنی تندتر یا کندتر از قرائت نوار می‌خوانند و یا اصلاً نمی‌خوانند، خط نمی‌برند و بی‌توجهی می‌کنند به صورت محبت‌آمیزی تذکر می‌دهد و توجه آن‌ها را به تمرین منظم با نوار جلب می‌نماید.

۳- در مواردی که کلمه یا ترکیبی را، بیش‌تر دانش‌آموزان اشتباه می‌خوانند، آموزگار به شیوه‌ی مناسب - که به تفصیل بیان خواهد شد - رفع اشکال می‌نماید؛ سپس مجدداً با نوار تمرین می‌کند.

۴- پس از اتمام تمرین قرائت با نوار و خاموش کردن ضبط صوت، از دانش‌آموزان می‌خواهیم که هر کدام یک سطر از آیات درس را بخوانند. آموزگار دانش‌آموزان را تشویق می‌کند که شبیه نوار بخوانند؛ ولی خواندن به صورت معمولی نیز بلااشکال است. در صورت اشتباه خواندن کلمات یا عبارات، به شیوه‌ای که بعداً به تفصیل بیان خواهد شد، رفع اشکال می‌شود.

۵- توصیه می‌شود به منظور افزایش توانایی دانش‌آموزان در قرائت قرآن و فراهم کردن فرصت بیش‌تر تمرین در کلاس، آموزگار از روش تمرین گروهی بهره‌گیرد؛ یعنی دانش‌آموزان را گروه‌بندی کند تا هر یک بخشی از آیات درس را برای سایر اعضای گروه بخواند. در این حالت، اعضای گروه اشتباهات یک‌دیگر را تصحیح می‌کنند. و آموزگار بر فعالیت دانش‌آموزان نظارت دارد. مناسب است حتی الامکان هر گروه، از دانش‌آموزان قوی و ضعیف تشکیل شود.

تذکره: بهتر است هنگام تمرین قرائت آیات درس، ابتدا دانش‌آموزان قوی‌تر، آن‌گاه سایر دانش‌آموزان بخوانند تا افراد ضعیف‌تر به دور از اضطراب آمادگی بیش‌تری برای خواندن پیدا کنند. هم‌چنین مناسب است خواندن عبارات مشکل و طولانی‌تر به دانش‌آموزان قوی سپرده شود.

فعالیت ۱: تدریس بخش قرائت یکی از دروس قرآن یکی از پایه‌های تحصیلی دوره‌ی ابتدایی به کمک نوار و لوحه‌ی آموزشی توسط دانش‌جویان

فعالیت ۲: روش تدریس دوستان خود را ارزیابی نمایید و نقاط قوت و ضعف آن‌ها را بررسی کنید